

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Henrik Hermansson, (henhe), Administrativ chef

Godkänd av: Sara Degerman Carlsson, (sarde), Chefläkare

Giltig från: 2022-09-12

Giltig till: 2024-09-12

# Byggdamm – förebygg spridning vid mindre arbeten i SÄS lokaler

## Sammanfattning

Rutinen gäller skyddsåtgärder som behöver genomföras i samband med att hantverkare gör arbeten i Södra Älvsborgs Sjukhus lokaler. Rutiner gäller såväl hantverkare från VGR (SÄS och andra förvaltningar) som privata entreprenörer.

## Förändringar sedan föregående version

Aktualisering av innehåll samt redaktionella ändringar.

### Innehållsförteckning

|                                             |   |
|---------------------------------------------|---|
| Sammanfattning .....                        | 1 |
| Förändringar sedan föregående version ..... | 1 |
| Förutsättningar .....                       | 1 |
| Ansvar .....                                | 2 |
| Genomförande .....                          | 2 |
| Utförare .....                              | 2 |
| Vårdenhet/allmänt utrymme.....              | 3 |
| Dokumentinformation.....                    | 9 |
| Referenser och relaterade dokument.....     | 9 |

## Förutsättningar

SÄS riktlinje [Byggdamm - förebygg spridning vid om- och nybyggnation vid SÄS](#), fastställer åtgärder för att undvika att patienter och medicinteknisk utrustning utsätts för byggdamm i samband med byggprojekt. Denna rutin har upprättats som ett komplement till riktlinjen och gäller för löpande eller planerade arbeten av mindre karaktär som genomförs vid sjukhuset. Det kan röra sig om arbeten som

genomförs av Västfastigheter (VF), medicinsk teknik (MT) eller VGR IT eller någon av deras underleverantörer. Rutinen syftar till att ange lämpliga skyddsåtgärder för dessa arbeten och preciserar ansvaret mellan utförare och vårdenhet för olika skyddsåtgärder i samband med ett mindre arbete.

## Ansvar

När Södra Älvsborgs Sjukhus (SÄS) i texten nedan anger ansvar för VF, MT eller VGR IT innefattas även de privata entreprenörer som utför arbeten åt dessa organisationer. Är verksamhetsföreträdare från SÄS eller andra förvaltningar osäkra i någon sakfråga ska vårdhygien alltid kontaktas.

För entreprenörer som utför arbeten i SÄS lokaler ska det finnas rutiner för registrering för vem som utför arbeten. Den organisation som beställer arbete av en entreprenör ansvarar för att registrering sker. Vid osäkerhet i ansvarsfrågor följs VGR:s serviceguide, se [Gränsdragningslista](#).

Den medarbetare som företräder SÄS ansvarar för att entreprenörer informeras om gällande rutiner.

## Genomförande

### Utförare

Samtliga besök från VF, MT eller VGR IT innebär kontakt med verksamheten där hantverkaren informerar vad som ska göras och hur det kan påverka verksamheten. Kontakt med verksamheten innebär att hantverkaren söker upp ansvarig vårdenhetschef/enhetschef och i dennes frånvaro *ansvarig* sjuksköterska/tjänsteperson för att informera om att VF, MT eller VGR IT lyfter takplattor, borrar eller på annat sätt skapar damm. Varje utförare/entreprenör ansvarar för att se till att hantverkare har en golvpratara som informerar om risken för byggdammsspridning, att placera ut så snart de ska lyfta en takplatta, borra, orsaka damm genom att dra kabel eller vidröra befintliga rör/kablar som finns på kabelstegar eller liknande. Detta skapar behov av att plasta in områden där jobb utförs i större utsträckning än vad som hittills gjorts.

### Principer för löpande arbeten i SÄS lokaler

Vid samtliga arbeten i SÄS lokaler, som innebär kontakt med vårdverksamheten, ska hantverkaren kontakta verksamheten innan arbete sker, se ovan.

Det är speciellt viktigt att hantverkaren informerar om arbetet innebär att lyfta takplattor, borra eller på annat sätt skapa damm. Även om en takplatta bara ska lyftas i fem sekunder är det viktigt. I majoriteten av fallen är det tillräckligt att enbart informera med hjälp av en golvpratare.

Inför alla planerbara jobb rekommenderas kontakt/besök på berörd avdelning för att hitta bästa genomförande ihop med vårdverksamheten.

För planerbart större arbete i allmänt utrymme, t.ex. korridor, hisshall m.m. ska enhetschefen kontakta Västfastigheter och planera arbetet ihop med säkerhetsenheten på SÄS (säkerhetsstrateg tfn **033-616 11 31**).

Säkerhetsenheten ombesörjer skyltning och informerar om alternativa vägar.

Hantverkare och enhetsansvarig kommer överens om riskområde för dammspridning. Patienter och utrustning ska flyttas från det aktuella riskområdet. Det är alltid vårdpersonal som ska flytta medicinteknisk utrustning och patienter. Utrustning som inte går att flytta ska täckas över.

## Vårdenhet/allmänt utrymme

Checklistan nedan anger hur vanligt förekommande byggarbeten kan handläggas för att hindra dammspridning. Listan förtydligar ansvaret för hantverkare respektive SÄS enheter/vårdenheter och vem som avgör vilka städåtgärder som ska vidtas om detta behövs. Det är vårdverksamheten som tar ställning till om Regionservice behöver varskos för extra städning efter ett smärre byggarbete.

| Ärenden som kan förekomma                           | Åtgärd                                                                                    | Hur ska hantverkaren agera?                                                                                                             | Hur ska vårdenhet/enhet ansvara?                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Behöver lyfta eller ta ned någon enstaka takplatta. | Lyfter 1-3 takplattor åt gången och återställer takplattor direkt efter genomförd åtgärd. | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande) och sätter upp golvpratare.<br><br>Arbetar bakom stängd dörr om möjligt.<br><br>Grovstädar. | Plockar bort utrustning som kan skadas. Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.<br><br>Tillser att patienter och personal inte vistas i byggområdet. Inget synligt damm får |

| Ärenden som kan förekomma                          | Åtgärd                                                                                    | Hur ska hantverkaren agera?                                                                                                             | Hur ska vårdenhet/enhet ansvara?                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                    |                                                                                           |                                                                                                                                         | förekomma. Efter avslutat arbete städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmeter.</a>                                                                                                                                                                                              |
| Besiktning medicinsk gas, el, brand, m.m.          | Lyfter 1-3 takplattor åt gången och återställer takplattor direkt efter genomförd åtgärd. | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande) och sätter upp golvpratare.<br><br>Arbetar bakom stängd dörr om möjligt.<br><br>Grovstädar. | Plockar bort utrustning som kan skadas. Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.<br><br>Tillser att patienter och personal inte vistas i byggområdet. Inget synligt damm får förekomma. Efter avslutat arbete städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmeter.</a> |
| Felsökning, byte av utrustning ovan undertak, m.m. | Lyfter 1-3 takplattor åt gången och återställer takplattor direkt efter genomförd åtgärd. | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande) och sätter upp golvpratare.<br><br>Arbetar bakom stängd dörr om möjligt.<br><br>Grovstädar. | Plockar bort utrustning som kan skadas. Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.<br><br>Tillser att patienter och personal inte                                                                                                                                                                           |

| Ärenden som kan förekomma                                                                                            | Åtgärd                                                                                    | Hur ska hantverkaren agera?                                                                                                             | Hur ska vårdenhet/enhet ansvara?                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                      |                                                                                           |                                                                                                                                         | vistas i byggområdet.<br><br>Inget synligt damm får förekomma. Efter avslutat arbete städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmetoder</a> .                                                                                                                                          |
| Nedtagning av lysrörsarmatur. Undertaksplatta behöver lyftas för att frigöra lysrörsarmatur och koppla ur armaturen. | Lyfter 1-3 takplattor åt gången och återställer takplattor direkt efter genomförd åtgärd. | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande) och sätter upp golvpratare.<br><br>Arbetar bakom stängd dörr om möjligt.<br><br>Grovstädar. | Plockar bort utrustning som kan skadas. Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.<br><br>Tillser att patienter och personal inte vistas i byggområdet. Inget synligt damm får förekomma. Efter avslutat arbete städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmetoder</a> . |
| Önskemål från verksamhet om att sätta upp saker som kräver borring.                                                  | Damm kan förekomma.                                                                       | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande).<br><br>Borrmaskin med dammsugare används.                                                  | Plockar bort utrustning som kan skadas. Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.                                                                                                                                                                                                                             |

| Ärenden som kan förekomma                                                                                                        | Åtgärd                                                                                                                                                          | Hur ska hantverkaren agera?                                                                                                                    | Hur ska vårdenhet/enhet ansvara?                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                 | Grovstädar.                                                                                                                                    | Tillser att patienter och personal inte vistas i byggområdet. Synligt damm förekommer. Efter avslutat arbete städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmetoder</a> .                                                                                                                  |
| Önskemål om nya data- eller eluttag på en avdelning där man oftast utgår från korridoren och kräver en del arbete ovan undertak. | <p>Lyfta undertaksplattor, eventuell borning, kabeldragning.</p> <p>Återställa takplattor direkt efter genomförd åtgärd.</p> <p>Sällan arbete i patientrum.</p> | <p>Informerar vården (enhetschef/mot-svarande) och sätter upp golvpratere.</p> <p>Arbetar bakom stängd dörr om möjligt.</p> <p>Grovstädar.</p> | <p>Plockar bort utrustning som kan skadas. Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.</p> <p>Tillser att patienter och personal inte vistas i byggområdet. Synligt damm kan förekomma. Efter avslutat arbete städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmetoder</a>.</p> |
| Olika sorters arbete som förekommer i allmänna ytor (kulvert,                                                                    | Arbete på stege, kan innebära sågning eller borning,                                                                                                            | <p>Kontaktar säkerhetsenheten.</p> <p>Sätter upp golvpratere.</p>                                                                              | Säkerhets-enheten skyltar om alternativ väg och informerar                                                                                                                                                                                                                                                                   |

| Ärenden som kan förekomma                                                                                             | Åtgärd                                                                                                                                 | Hur ska hantverkaren agera?                                                                                                             | Hur ska vårdenhet/enhet ansvara?                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| hisshall, trapphus, korridor) där något behöver bytas.                                                                | eventuellt lyfta undertaksplattor, damm som finns på olika stegar och rör.<br><br>Återställa takplattor direkt efter genomförd åtgärd. | Arbete kan eventuellt bli utanför besökstid. VF/MT/VGR IT eller entreprenör grovstädar. VF/MT/VGR IT tillkallar städ.                   | verksamheterna.                                                                                                                                                                                                                             |
| Arbete med patientsignaler som inte fungerar, kräver oftast arbete i patientrum, dock inget som orsakar damm.         | Byte av delar i vägguttag eller väggpanel vid säng.<br><br>Inget damm förekommer.                                                      | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande).                                                                                            | Vården avgör om skyddsåtgärder behövs.<br><br>Kräver inget extra städ.                                                                                                                                                                      |
| Justering av installationer, oftast ovan undertak gällande värme/kyla/ventilation - både i patientrum och korridorer. | Lyfter 1-3 takplattor åt gången och återställer takplattor direkt efter genomförd åtgärd.                                              | Informerar vården (enhetschef/mot-svarande) och sätter upp golvpratare.<br><br>Arbetar bakom stängd dörr om möjligt.<br><br>Grovstädar. | Plockar bort utrustning som kan skadas.<br><br>Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast.<br><br>Tillser att patienter och personal inte vistas i byggområdet.<br><br>Inget synligt damm får förekomma. Efter avslutat arbete |

| Ärenden som kan förekomma | Åtgärd | Hur ska hantverkaren agera? | Hur ska vårdenhet/enhet ansvara?                                                               |
|---------------------------|--------|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                           |        |                             | städas golv och ytor med fuktig metod, se <a href="#">Vårdhandboken, avsnitt Städmetoder</a> . |



## Dokumentinformation

### För innehållet svarar

- Maria Werner, överläkare, vårdhygien, SÄS
- Henrik Hermansson, kansli- och försörjningschef, SÄS
- Jessica Ekström Essen, enhetschef, IS IT, SÄS
- Thomas Lidén, strateg, lokal- och försörjningsenhet, SÄS
- Jan-Ola Höglund, strateg, säkerhetsenheten, SÄS
- Zoran Culjac, driftchef, Västfastigheter
- Åsa Nyfeldt, medicinsk informatik och teknik/MIT, SÄS
- Patrik Eriksson, VGR IT

Uppdatering 2022-08-10 utförd av:

- Carina Olander, utvecklingsledare, ledningsstödsenhet, SÄS
- Zeina Zimmerman, utvecklingsledare, ledningsstödsenhet, SÄS

### Remissinstanser (utgåva 1)

Verksamhetschefer SÄS

### Fastställt av

Sara Degerman Carlsson, chefläkare, SÄS

### Nyckelord

byggarbeten, renoveringar, ombyggnationer, nybyggnationer, ombyggnader, byggdamm, dammpartiklar, damm, mögelsporer, mögelsvamp, mitosporer, mycoses, svampinfektioner, lokaler, vårdavdelningar, vårdtrum, patientrum

## Referenser och relaterade dokument

- Byggdamm – förebygg spridning vid om- och nybyggnation vid SÄS. Sjukhusövergripande riktlinje, SÄS  
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>
- Gränsdragningslista (VGR:s serviceguide för SÄS.). Västfastigheter/SÄS  
<https://mellanarkiv.vgregion.se/share/page/dp/ws/rl/archive/stream/author/v1/source/sofia/sas406-1950806378-131/native>
- Vårdhandboken, avsnitt Städmetoder  
[www.vardhandboken.se/vardhygien-infektioner-och-smittspridning/stadning-och-rengoring/stadning-rengoring/stadmetoder](http://www.vardhandboken.se/vardhygien-infektioner-och-smittspridning/stadning-och-rengoring/stadning-rengoring/stadmetoder)

# Information om handlingen

**Handlingstyp:** Rutin

**Gäller för:** Södra Älvsborgs Sjukhus

**Innehållsansvar:** Henrik Hermansson, (henhe), Administrativ chef

**Godkänd av:** Sara Degerman Carlsson, (sarde), Chefläkare

**Dokument-ID:** SAS9642-738863596-235

**Version:** 3.0

**Giltig från:** 2022-09-12

**Giltig till:** 2024-09-12